

BALON

Çağatay Kenter

Güz '25

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ

İçerik

- **Hakkında**
- **Donatma**
- **Basma**
- **Trim**
- **Kavança**
- **Mayna**
- **Olası Problemler**
- **Meraklısına İleri Seviye Balon**
- **Referansları**

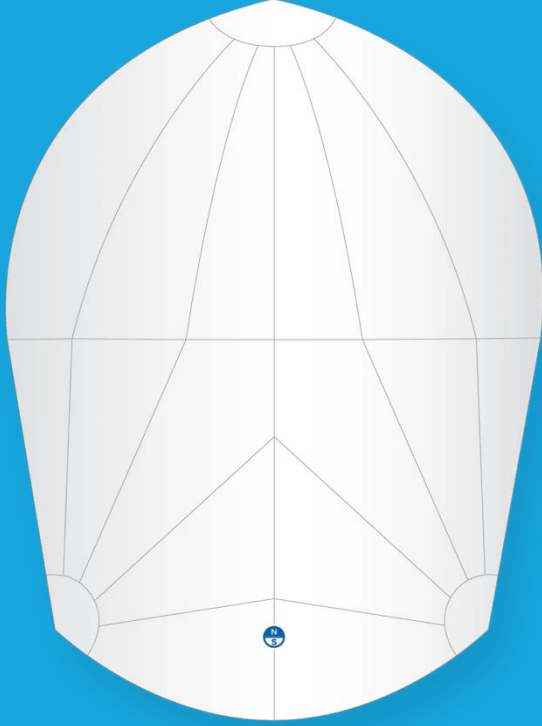

Balon Nedir?

- Balon, çift yelkenli teknelerde, ağırlıklı olarak **apaz ve pupa gibi geniş seyirlerde** kullanılan, derin torlu, kavisli, özünde üçgen şekline sahip bir yelken çeşididir.
- Cenova ve ana yelken ile yeteri kadar yararlanamadığımız, rüzgarın **itiş** kuvvetinden yararlanmamızı sağlar.

Balon Türleri

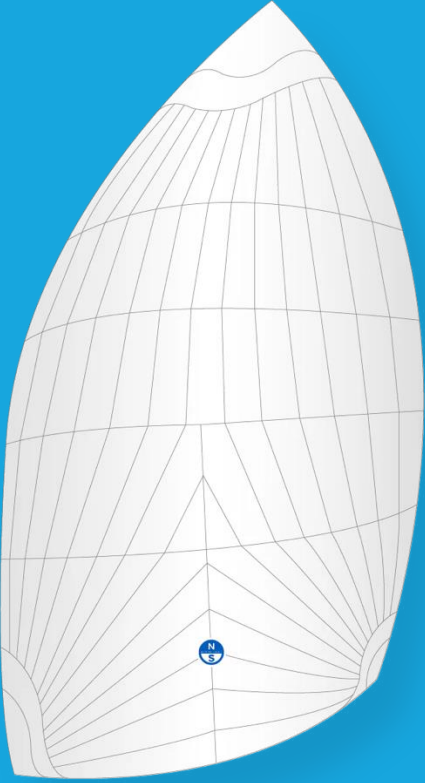

Simetrik Balon

- Çift yelkenli teknelerde, daha çok geniş açılarda kullanılan derin torlu, kavisli bir yelken çeşididir.
- İki adet iskota köşesi vardır ve şekli bu iki noktaya göre simetriktir.
- Rüzgar üstündeki köşesi, bir ucu direğe bağlı olan gönder adındaki bir desteğe sabitlenir.

Balon Türleri

Asimetrik Balon

- Modern teknelerde tercih edilen balon yelkendir.
- Pek çok kaynakta simetrik balon ile cenova arasında bir form olduğu kabul edilir.
- Bir adet iskota ve bir adet tack köşesi vardır. Tack köşesinden teknenin başındaki bastona sabitlenir.

Balon Ellemek

- Balon yelken donatmanın ilk adımı yelkeni ellemektir. Bunu balonumuzun basılırken sekiz olarak çıkmasını engellemek için yaparız.
- Balonu ellerken ilk olarak balonun mandar köşesini buluruz. Mandar köşesinden elimizle aşağı doğru inerek iki yakayı birbirine karışmayacak şekilde ayırırız.
- Ayırdığımız yakaları balon çantasına koyabiliriz. Burada yine yakaların birbiri üstüne gelmemesine dikkat etmemiz gerekir.

Simetrik Balon

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ

Donanımlar

- Mandar: Balonu direk boyunca basmamıza/indirmemize yarayan halat.
- İskotalar: Balonu basıldıktan sonra kullanmamıza yarayan halatlar.
- Gönder: Balonun rüzgarüstü köşesini tutan, bir ucu direğe sabit, balonu teknenin başından uzaklaştıran ve rüzgarüstü köşesini yatay olarak hareket ettiren parça.
- Üst ve alt baskı: Gönderi üstten ve alttan çekerek sabitleyen halatlar.

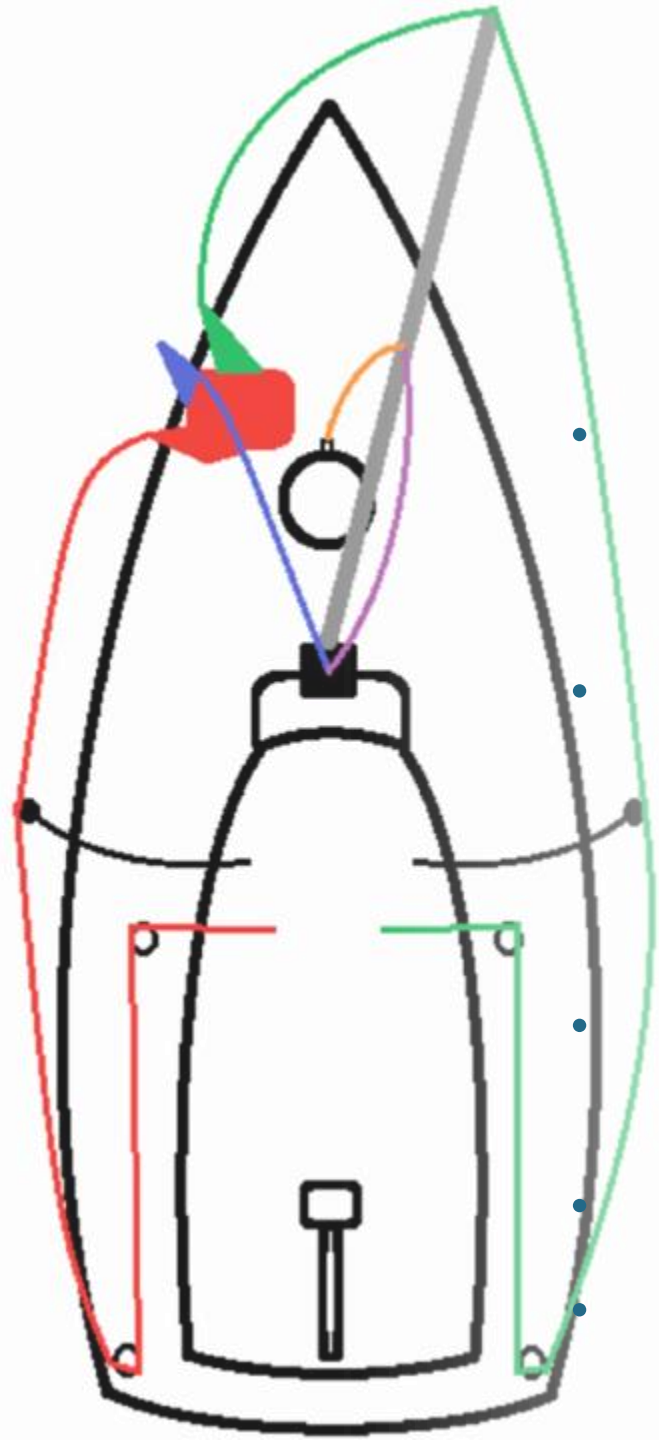
Gönder

- Gönderin bir ucu diğerin ön tarafına, diğer ucu rüzgarüstü ıskotaya takılır. Alt ve üst baskı ile doğru pozisyona getirilip sabitlenir.
- Standart gönder pozisyonu denize paralel ve rüzgara dik olacaktır.
- Gönderi baş ıstralyadan uzaklaştırmaya gönder göstermek, yaklaştırmaya ise gönder koyvermek denir.
- Gönder her zaman rüzgarüstünde, balon ise rüzgaraltındadır.

Tek Iskota İle Donatmak

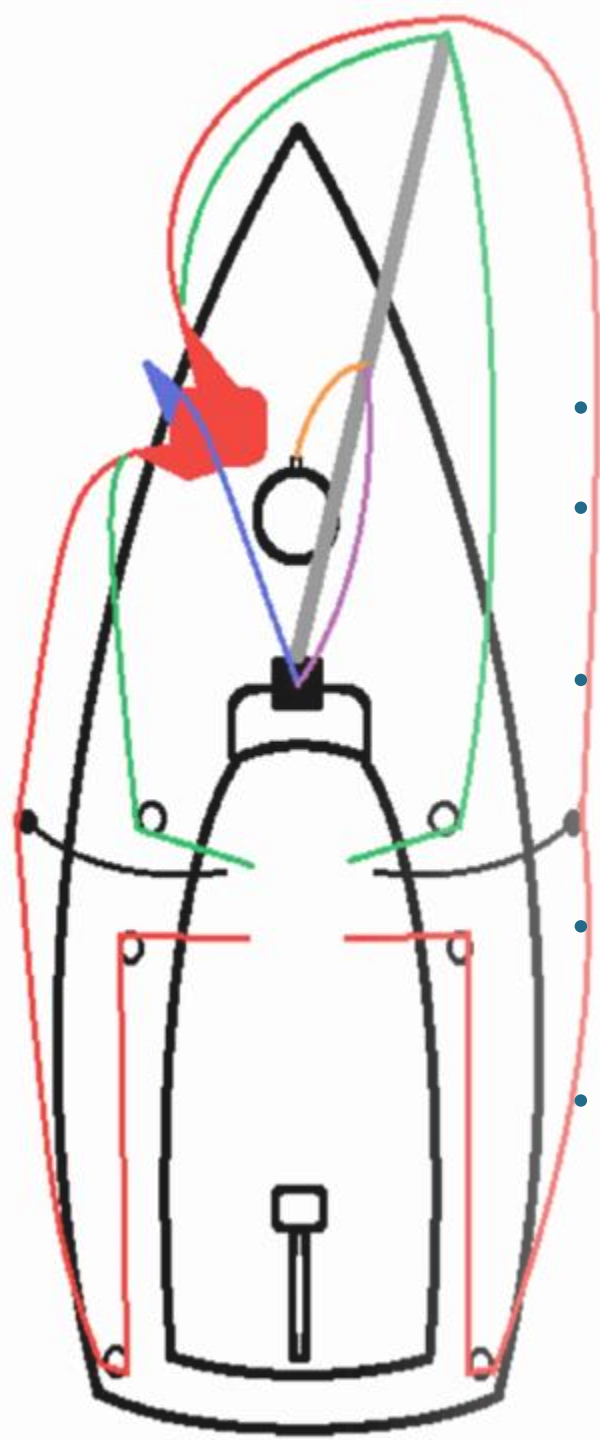
Mandar
Alt baskı
Üst baskı
Rüzgar üstü iskota
Rüzgar altı iskota

- Rüzgar altı iskota teknenin sabit donanımlarının dışından getirilerek balonun rüzgar altı iskota köşesine takılır.
- Rüzgarüstü iskota sırasıyla teknenin sabit donanımlarının dışından, gönderin ucundan ve baş ıstralyanın önünden getirilerek balonun rüzgarüstü iskota köşesine takılır.
- Gönder, ucu rüzgarüstünde kalacak şekilde çıkarılır ve direğe takılır.
- Mandar balonun mandar köşesine bağlanır.
- Üst ve alt baskı, göndere takılır.

Çift Iskota İle Donatmak

Mandar
Alt baskı
Üst baskı
Guy
İskota

- Iskotalara ek olarak guy adındaki halatlar kullanılır.
- Iskotalardaki gibi rüzgarüstü ve rüzgaraltı olmak üzere iki adet guy vardır.
- Guy halatları iskotalarla beraber balonun iskota köşesine bağlanır. Fakat bu sefer gönderden rüzgarüstü iskota yerine guy halatı geçirilir.
- Balonun rüzgarüstü köşesi guy ile rüzgaraltı köşesi ise iskota ile kontrol edilir.
- Küçük teknede ekstra halat karışıklık yaratabileceğinden guy kullanılmazken, guy kullanılmayan büyük teknelerde balon alanı büyük olduğu için tüm halatlar doluyken kavançada zorluk yaşanıyor. Guy bize kolaylık sağlıyor.

Balonu Basmak

- Dümencinin 'balon basmaya hazırlar' komutu geldiğinde başüstü gönderi direğe takar. Üst baskı yardımıyla gönder kaldırılır ve alt baskı sabitlenir.
- Balonun rüzgarüstü köşesi çekilerek gönderin ucuna getirilir ve gönder gösterilir.
- 'Balonu bas' komutuyla birlikte mandar direk dibinden basılır ve balon toka edilir.
- Sonrasında cenova indirilir, rotaya girilir ve balon rüzgaraltı iskota ile kontrol edilir.

Kavana Manevrası

- Dümenci teknenin kafasını açmaya başlar. Asimetrikten farklı olarak tekne biraz daha uzun süre iğnecikte kalır.
- Piyano gönderin hareket edebilmesi için alt baskıyı boşlar.
- Başüstü gönderi direktten çıkarır ve yeni rüzgarüstü iskotayı gönderin direktten çıkmış ucuna takar. Gönderin eski rüzgarüstü iskotasını çıkarır ve bu ucunu geri direğe takar.
- Trimciler gönder yer değiştirilirken balonun sönererek formunun bozulmamasını sağlar
- Balon kavana sırasında sönmeyiz, karşıya geçene kadar dolu kalır.
- Dümenci yeni rotasına girer ve balon trimlenir.
- Balon tekneye 1 yerden sabit bağlı olduğundan kavanada sönmeyiz.

01

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ

Balon Mayna

- Dümenci teknenin kafasını açmaya başlar.
- Cenova basılır, bu şekilde balonu dolduran rüzgar azaltılır.
- Başüstü trimciler yardımıyla balonun alt yakasını tutar.
- “Balon mayna!” komutu ile trimciler iskotaları kaçıtır ve piyano mandarı boşlamaya başlar.
- Başüstü indirilen balonu cenovanın altından teknenin içine toplar.
- Balon indirildikten sonra gönder üst baskıdan boşlanarak aşağı indirilir.
- Sonrasında gönder tekneye sabitlenir.

Asimetrik Balon

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ

Donanımlar

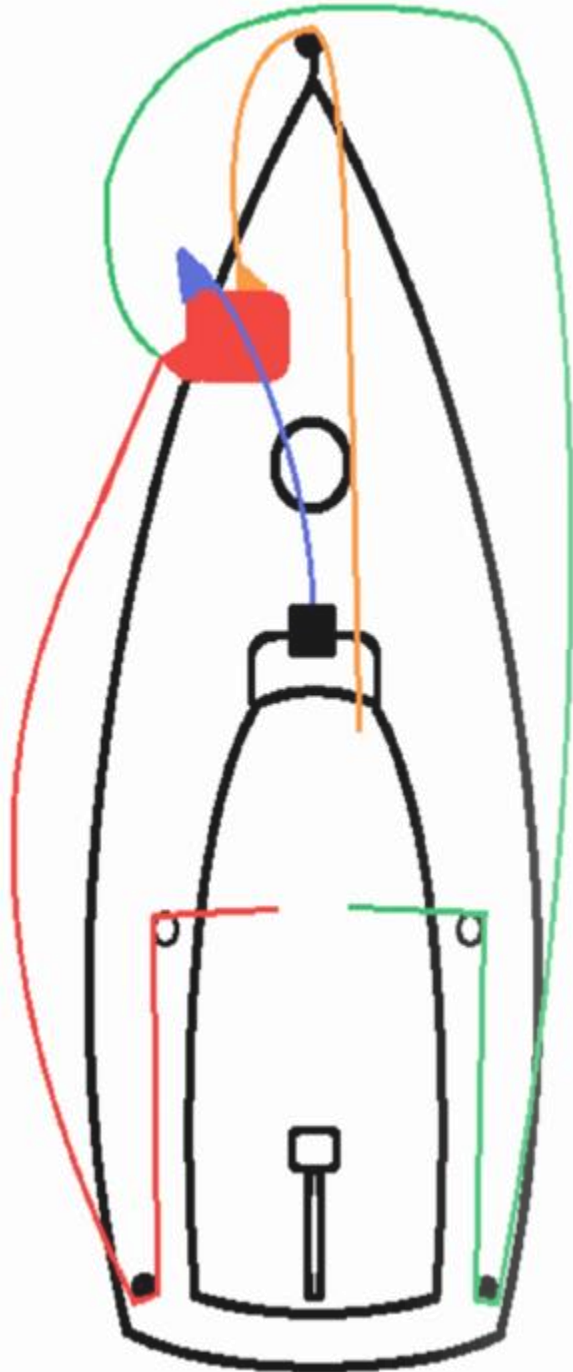
- Mandar: Balonu direk boyunca basmamıza yarayan halat.
- İskotalar: Balonu basıldıktan sonra kullanmamıza yarayan halatlar.
- Baston: Balonun tack köşesini tekneye sabitleyen ve balonu tekneden uzakta tutan parça.
- Tackline: Balonun tack köşesine bağlanan ve balonu bastona yaklaştırmaya yarayan halat.

Donatmak

- Rüzgaraltı iskota teknenin sabit donanımlarının dışından getirilerek balonun iskota köşesine takılır.
- Rüzgarüstü iskota teknenin sabit donanımlarının dışından ve baş ıstralyanın önünden getirilerek balonun rüzgarüstü iskota köşesine takılır.
- Tackline bastonun önünden alınır ve balonun tack köşesine takılır.
- Mandar balonun mandar köşesine bağlanır.

Mandar
Tackline
Rüzgar üstü iskota
Rüzgar altı iskota

Balonu Basmak

- Dümencinin 'balon basmaya hazırlan' komutu geldiğinde başüstü balonun tüm yakalarını çıkartır. Tack yakasını bastonun ucuna toka eder ve ardından diğer yakaları düzgün şekilde basılabileceği bir pozisyona getirip yol verir.
- 'Balonu bas' komutuyla birlikte mandar direk dibinden basılır ve balon toka edilir.
- Sonrasında cenova indirilir, rotaya girilir ve balon rüzgaraltı iskota ile kontrol edilir.

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ

Kavana Manevrası

- Dümenci teknenin kafasını açmaya başlar.
- Trimciler rüzgaraltı iskotadan boşlayıp rüzgarüstü iskotadan almaya başlar.
- Başüstü rüzgarüstü iskotayı ıstralyanın hizasından arkaya doğru çekmeye başlayarak trimcilere destek olur.
- Balon **sönerek** baş ıstralyanın önünden diğer kontraya geçer ve tekrar dolar.
- Dümenci yeni rotasına girer ve balon trimlenir.

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ

Balon Mayna

- Dümenci teknenin kafasını açmaya başlar.
- Cenova basılır, bu şekilde balonu dolduran rüzgar azaltılır.
- Başüstü trimciler yardımıyla balonun alt yakasını tutar.
- “Balon mayna!” komutu ile trimciler iskotaları kaçıır ve piyano mandarı boşlamaya başlar.
- Başüstü indirilen balonu cenovanın altından teknenin içine toplar.

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ

Balon Trimi

- Balon hiçbir zaman kask kullanılmamalı, daima serbest bir şekilde her noktası rüzgarla dolu olarak kullanılmalıdır. Bunun sağlanması için en temel belirgin püf nokta ise, doğru rüzgarüstü iskota ayarı yapıldıktan sonra, balonun rüzgaraltı iskotasının balon üst yakadan bozulana dek yavaş yavaş koyverilmesidir. Yani balonun rüzgaraltı iskotası elimizde her zaman hareketli olmalıdır ve de balonun rüzgarüstü yakası hafifçe tersleyene kadar boşlanmalı, terse katlandığı fark edildiği anda hemen çok az boşu alınmalı ve de bu işlem daima tekrarlanmalıdır.
- Balonu kullanan kişi dikkatini her zaman balona vermelidir. Balonu gözlemlemediğiniz küçük bir zaman diliminde dahi tekneye bir dalganın çarpması ya da örneğin dümencinizin ufak bir dümen hareketi balonunuzun sönmesine yol açacaktır.

Yaşanabilecek Problemler

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ

Broş

- Teknenin istenilenden fazla bayılması sonucu dümen palasının sudan çıkmasına dolayısıyla dümencinin tekneyi kontrol edemez duruma gelmesine broş yemek denir.
- Tekne istemsiz olarak orsalamaya başlar. Tekne kendiliğinden rüzgarüstüne döndükçe balonla daha da istemediğimiz bir konuma, daha dara gider ve gitgide içinden kaçamadığımız bir durumda kalırız.
- Broştan korunmak için balon tekneye yaklaştırılmalı, teknenin dengesini bozacak, yalpalatacak hareketler kaçınılmalıdır.
- Broşa girildiği takdirde yelkenlerin yükü azaltılarak palanın tekrar suya girmesi sağlanır.
- Önce ana yelken, tekne hala düzelmiyorsa balon boşlanarak broştan çıkarılır.

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ

Knockdown

- Teknenin rüzgarüstüne doğru bayılması sonucunda gerçekleşen istemsiz kavança manevrasına denir.
- Bumba hızla karşıya geçer, tekne yeni rüzgaraltına bayılır, hatta ana direk suya parallel bir konum alabilir. Oldukça tehlikeli bir durumdur.
- Korunmak için rüzgarı iğnecikten almaktan kaçınmalı, balon rüzgarüstüne çok fazla taşınmamalıdır.
- Yalnızca simetrik balona sahip tekne düzenlerinde olur.

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ

Balonu “8” Basmak

Meraklısına Ek Bilgiler

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ

Balon Tasarımı ve Türleri

- Her teknenin balon takımını düşünecek olursak, bir teknenin hafif rüzgarda ince kumaşlı, sert havalarda ise kalın kumaşlı balonu kullanacağı sonucuna varırız. Bunun sebebi ise, hafif havada kalın kumaşlı balonun daha ağır olduğundan, kendi kendisini söndürme eğiliminin artması ve de doldurulmasını zorlaştırmasıdır. Buna paralel olarak, sert rüzgarlarda, ince kumaşlı balonların daha kolay yıpranarak parçalanacak olabilmelerinden ve de ince kumaş yüzünden geçirgenliğinin de fazla olması nedeniyle daha az verimli olacağından söz edebiliriz.

Balon Tasarımı ve Türleri

- Balonun ortaya çıkışından itibaren pek çok çeşitte balon üretildi, ancak 1998'e kadar kimse balonları kategorize etmemişti. Bu yılda ilk kez bir balon kullanıldığı seyre ve hava şartına göre adlandırılmış ve "Kod 0" ismini almıştır.
- Öncelikle bu sınıflandırma nasıl yapılır, bunu anlamakta fayda var. Çift sayıdaki kodlar, oldukça geniş gidebilmek için tasarlanırken, tek sayılı kodlar apaz seyirleri için tasarlanmaktadır. Kod sayısı büyüdükçe kullanıldığı rüzgar şiddeti de artmaktadır..
- Hem simetrik hem de asimetrik balonlar için kodlama kullanılırken kodun sonuna asimetrikse A harfini, simetrikse S harfini almaktadır.
- Kod 2A/A2, Kod 2S/S2 gibi. Örneğin A3 balon, A1 balondan daha sert havalar için kullanılmaya elverişlidir.

TUR
082
TUR
560

SL

**Dinlediğiniz için
teşekkürler.**

087°
144°
7. 144°
083°

Boğaziçi Üniversitesi
DENİZCİLİK VE YELKEN KULÜBÜ